

Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru Cam 1 (hyd at fis Ebrill 2026)

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

Cynnwys

Gweledigaeth ar y Cyd ar gyfer Budd-daliadau Cymru.....	3
Cefndir a Phwrpas.....	3
Beth ydyn ni wedi'i wneud hyd yma?	4
Beth fydd llwyddo yn ei olygu?	5
Methodoleg	5
Tabl 1 – Troi Ymrwymadau'r Siarter yn Amcanion Strategol	7
Tabl 2 – Y Trywydd	9
Atodiad 1 – Symleiddio aelodaeth Grŵp Llywio Llywodraeth Cymru	20
Atodiad 2 – Strwythur Llywodraethu a Rhyngddibyniaethau	21

DRAFT

Gweledigaeth ar y Cyd ar gyfer Budd-daliadau Cymru

Dull tosturiol a chyson o ddylunio a darparu Budd-daliadau Cymru sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, ar sail egwyddorion [Siarter Budd-daliadau Cymru](#), sy'n galluogi pobl i adrodd eu stori unwaith yn unig i dderbyn yr holl gymorth ariannol y mae ganddynt hawl iddo, lle bynnag y maent yn byw yng Nghymru.

Cefndir a Phwrpas

Rydyn ni'n gwybod bod y budd-daliadau sy'n cael eu darparu gan Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys cymorth fel Prydau Ysgol am Ddim, Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, y Grant Hanfodion Ysgolion a'r Lwfans Cynhaliath Addysg yn hanfodol i gannoedd o filoedd o bobl yng Nghymru. Ond rydyn ni'n gwybod hefyd nad yw rhai pobl yn hawlio o hyd, a rhaid i hynny newid. Mae'r rhesymau am hyn yn aml yn gymhleth ac yn amrywiol, ond rydyn ni'n gwybod bod dryswch ynghylch yr hyn y mae gennych chi hawl iddo, ffurflenni cais cymhleth a gorfod profi cymhwysedd dro ar ôl tro i gyd yn cyfrannu at hyn.

Mae annog pobl i hawlio pob punt y mae ganddynt hawl iddi yn ymrwymiad allweddol i Lywodraeth Cymru ac i lywodraeth leol, a drwy ddod â phartneriaid sydd â'r un nod cyffredin at ei gilydd, mae hanes hir eisoes o waith cynyddu incwm llwyddiannus gan bawb sy'n gysylltiedig, sydd wedi bod o fudd i filoedd o gartrefi ledled Cymru. Yn gyson â'r ymrwymiad hwn, rydyn ni am symleiddio mynediad at y gyfres o grantiau a thaliadau i unigolion, sy'n cael eu rheoli gan Lywodraeth Cymru a'u darparu gan awdurdodau lleol a sefydliadau eraill. Mae'n dasg enfawr ac mae'n cynnwys dull cydweithredol nid yn unig rhwng Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol, ond hefyd drwy gynnwys sefydliadau allweddol fel y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, gwasanaethau cynghori a llawer o sefydliadau trydydd sector eraill sy'n gweithio'n ddiflino i wella mynediad at wasanaethau i bobl ledled Cymru.

Mae profiad unigolion sy'n hawlio budd-daliadau Cymru yn rhan hanfodol o'r gwaith hwn. Rydyn ni'n benderfynol o sicrhau gwelliannau i bobl yng Nghymru, sy'n golygu bod yn rhaid i ni wrando ac ystyried barn unigolion sy'n cael cymorth ariannol gennym ni ar hyn o bryd. Rydyn ni'n ddiolchgar i sefydliadau fel Sefydliad Bevan, sydd wedi bod yn ymchwilio i'r mater hwn am flynyddoedd, gan gynnwys enghreifftiau o brofiad bywyd sydd wedi rhoi cipolwg defnyddiol i ni ar sut i lunio ein trywydd. Rydyn ni hefyd yn ddiolchgar i gyd-weithwyr mewn awdurdodau lleol am rannu eu profiadau o ddarparu'r taliadau hyn i gannoedd o filoedd o gwsmeriaid agored i niwed dros flynyddoedd lawer.

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

Mae'r **trywydd** hwn yn nodi'r camau cychwynnol a fydd yn ein helpu i ddod yn nes at gyflawni ein huchelgais, a'r bwriad yw mai man cychwyn yn unig fydd y trywydd hwn. Bydd modd addasu'r trywydd wrth i'r gwaith fynd rhagddo i sicrhau bod lle i dyfu a gwneud newidiadau yn ôl yr angen, ac yn unol â'r dystiolaeth. Y bwriad yw mai trywydd ar gyfer Cam Un yn unig fydd hyn (hyd at fis Ebrill 2026) - lle rydyn ni'n archwilio tri budd-dal allweddol sy'n cael eu darparu gan awdurdodau lleol (Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, Prydau Ysgol am Ddim a'r Grant Hanfodion Ysgolion), a sut mae cael gafael arnynt, i ddeall sut gallwn wella profiad y defnyddiwr a sut gallwn ddefnyddio'r profiad hwn i gefnogi'r gwaith o symleiddio Budd-daliadau Cymru.

Beth ydyn ni wedi'i wneud hyd yma?

Ers lansio Siarter Budd-daliadau Cymru ym mis Ionawr 2024, rydyn ni wedi canolbwyntio o'r newydd ar gydweithio i gyflawni'r ymrwymadau yn y Siarter. Mae Siarter Budd-daliadau Cymru yn nodi'r egwyddorion ar gyfer dylunio a darparu system Budd-daliadau Cymru sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, sy'n dosturiol ac yn gydlynol.

Mae pob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru wedi ymrwmo i'r Siarter ac yn gweithio i gyflawni'r ymrwymadau. Mae cyhoeddi'r Siarter yn gosod y naws ar gyfer prosiect Symleiddio Budd-daliadau Cymru ac mae'n brawf gwirioneddol o'r hyn y gellir ei gyflawni drwy weithio gyda'n gilydd. Rydyn ni'n elwa ar y dull cydweithredol hwn wrth fwrw ymlaen gyda'r camau gweithredu ar y trywydd.

Wedi'i gadeirio'n annibynnol gan Fran Targett, cafodd Grŵp Llywio (Symleiddio Budd-daliadau Cymru) ei sefydlu yn 2024 ac mae wedi cyfarfod yn rheolaidd i bennu'r cyfeiriad strategol ac i gytuno ar ddull gweithredu fesul cam ar gyfer y gwaith. Bydd hyn yn golygu y bydd y cam cyntaf yn canolbwyntio ar dri budd-dal allweddol sy'n cael eu darparu gan awdurdodau lleol, sef Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, Prydau Ysgol am Ddim a'r Grant Hanfodion Ysgolion, lle rydyn ni eisoes wedi gweld arferion da ar draws llawer o awdurdodau lleol yng Nghymru. Y bwriad yw mabwysiadu'r arferion da hyn ac adeiladu arnynt. Mae rhagor o wybodaeth am waith y grŵp llywio ar gael yma – [Grŵp Llywio Symleiddio Budd-daliadau Cymru | LLYW.CYMRU](https://www.llyw.cymru).

Mae'r grŵp llywio wedi sefydlu nifer o ffrydiau gwaith i gefnogi datblygiad cychwynnol y trywydd (wrth i'r prosiect fynd rhagddo, efallai y bydd strwythur y ffrydiau gwaith yn cael ei adolygu i ystyried camau gweithredu a meysydd gwaith sy'n gorgyffwrdd):

- Cam Un (canolbwyntio ar Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, y Grant Hanfodion Ysgolion, Prydau Ysgol am Ddim)
- Cymhwysedd (i ddatblygu trywydd ar gyfer ychwanegu budd-daliadau eraill at y broses symlach)
- Monitro, Gwerthuso ac Ymchwil (datblygu model rhesymeg a dadansoddi gofynion ymchwil)
- Dylunio a Data (canolbwyntio ar rannu data'n well a chynllun symlach)

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

- Dysgu a Datblygu (nodi'r gwaith Dysgu a Datblygu a allai fod ei angen ar Awdurdodau Lleol, a rhannu arferion da)
- Cyfathrebu Strategol (datblygu strategaeth gyfathrebu a negeseuon cyson ar gyfer y rhaglen)

Mae Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol Llywodraeth Leol wedi cael ei sefydlu hefyd. Mae'r grŵp hwn yn dwyn ynghyd yr Uwch-swyddog Cyfrifol o bob awdurdod lleol sy'n gyfrifol am ddatblygu'r gwaith hwn yn eu hawdurdod lleol. Wrth i'r prosiect fynd rhagddo, bydd y Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol yn darparu arbenigedd ac arweiniad hanfodol i'r grŵp llywio, ac yn chwarae rôl gynghori allweddol i'r grŵp llywio a'r ffrydiau gwaith.

Mae Tîm Craidd wedi cael ei ddatblygu sy'n cynnwys swyddogion o Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol a Llywodraeth Cymru i gefnogi gwaith y grŵp llywio, y ffrydiau gwaith a'r Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol, i adlewyrchu natur gydweithredol gyffredinol y prosiect.

Beth fydd llwyddo yn ei olygu?

- Nod hirdymor y rhaglen yw ei gwneud hi'n haws i unigolyn gael mynediad at ei hawliau ariannol, dim ots ble mae'n byw yng Nghymru. Bydd pobl yn gallu adrodd eu stori unwaith i gael yr hyn y mae ganddynt hawl iddo, yn hytrach na gorfod darparu gwybodaeth a thystiolaeth ddyblyg sawl gwaith.
- Bydd newid diwylliannol mewn cymdeithas tuag at hawliau, lle bydd rhwystrau fel stigma yn cael eu hystyried a'u dileu cymaint ag y bo modd.
- Bydd yr ymrwymïadau a'r canlyniadau yn [Siarter Budd-daliadau Cymru](#) yn sail i lwyddiant y nodau hyn.

Mae llwyddiant Cam Un wedi cael ei ddiffinio fel pob Awdurdod Lleol yng Nghymru yn darparu'r tri budd-dal dan sylw mewn ffordd fwy cydlynol. Bydd hyn yn golygu mai dim ond unwaith y bydd yn rhaid i bobl ledled Cymru ddarparu eu gwybodaeth a'u tystiolaeth ategol i hawlio Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, Prydau Ysgol am Ddim, a'r Grant Hanfodion Ysgol. Y nod yw y bydd hyn yn digwydd ar draws pob awdurdod lleol erbyn **mis Ebrill 2026**. Bydd y trywydd yn cael ei ddiweddarau i gynnwys camau gweithredu i weithio tuag at gamau dilynol, gan ystyried y gwersi a ddysgwyd o'r cam cyntaf.

Methodoleg

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

Mae'r tabl cyntaf yn cynnwys yr ymrwymadau yn y siarter yn erbyn pum amcan strategol – Mwy Syml, Cynhwysol, Canolbwyntio ar yr Unigolyn, Cydlynol ac Addas ar gyfer y Dyfodol. Mae'r ail dabl yn dangos y camau blaenoriaeth lefel uchel y mae angen eu cymryd o dan yr amcanion hyn, a phwy sy'n gyfrifol, gydag amserlen ar gyfer cyflawni. Mae'n amlwg bod rhyngddibyniaethau rhwng rhai o'r blaenoriaethau a fydd yn cael eu trafod gan ffrydiau gwaith a'u symud ar draws er mwyn osgoi dyblygu gweithgarwch.

Rhaid dweud nad nod y trywydd hwn yw rhagnodi'r holl weithgareddau a fydd yn cael eu cyflawni fel rhan o'r rhaglen, ond yn hytrach, darparu cyfeiriad lefel uchel gyda'r bwriad o symud y gwaith o ddarparu Budd-daliadau Cymru yn nes at y nod terfynol. Ceir cydnabyddiaeth y bydd y trywydd yn datblygu ac y bydd y blaenoriaethau a'r allbynnau'n cael eu mireinio wrth i'r gwaith fynd rhagddo.

Mae amserlenni yn y trywydd wedi cael eu nodi ar sail y flwyddyn ariannol, felly mae Ch4 2024 yn golygu rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2025, a Ch1 2025 yn golygu rhwng mis Ebrill a mis Gorffennaf 2025, ac ati. Mae'r rhain wedi cael eu trafod a'u cytuno drwy gyfarfodydd ffrydiau gwaith a gafodd eu cynnal ym mis Hydref 2024.

Mae'r holl ddyddiadau'n rhai dangosol a gallant newid wrth i'r gwaith fynd rhagddo, a drwy drafodaeth â Llywodraeth Leol a'r grŵp llywio.

Tabl 1 – Troi Ymrwymiadau'r Siarter yn Amcanion Strategol

(table below needs to sit underneath this heading)

DRAFFT

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

MWY SYML	CYNHWYSOL	CANOLBWYNTIO AR YR UNIGOLYN	CYDLYNOL	ADDAS AR GYFER Y DYFODOL
Gweithredu yn unol â Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, gan hyrwyddo a hwyluso gallu dinasyddion i gael mynediad at y system mewn Cymraeg clir, hygyrch.	Dangos tegwch a chydraddoldeb wrth ddarparu budd-daliadau Cymru i sicrhau urddas a pharch wrth drin unigolion heb wahaniaethu.	Gwerthuso prosesau a systemau gyda'r bobl a fydd yn eu defnyddio cyn eu rhoi ar waith.	Sicrhau bod budd-daliadau newydd Cymru wedi'u cynllunio i gyd-fynd â'r system fudd-daliadau datganoledig bresennol, gan nodi bylchau yn y ddarpariaeth bresennol.	Gwneud gwahaniaeth cadarnhaol yng Nghymru sy'n cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru. 'Ffyniant i Bawb: y strategaeth genedlaethol.'
Addasu'r broses a'r systemau i ddiwallu anghenion a dewisiadau unigol ac archwilio dulliau a fydd yn sicrhau bod Budd-daliadau Cymru ar gael drwy sawl sianel gyfathrebu – dulliau digidol, dros y ffôn neu drwy'r post.	Diwallu anghenion grwpiau ymylol a difreintiedig sy'n arbennig o agored i dlodi, gan gydnabod amrywiaeth pobl Cymru yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010.	Hyblyg, heb wthio'r un fethodoleg ar bawb, ac yn gallu ymateb yn gyflym i'r newidiadau a'r pwysau sy'n effeithio ar fywydau pobl yng Nghymru.	Gweithio tuag at un pwynt mynediad ar gyfer Budd-daliadau Cymru	Codi ymwybyddiaeth a galluogi'r rhai sy'n gymwys i fanteisio ar eu hawliau trwy gyfeirio pobl at gyngor a chymorth annibynnol yn gynnar er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> nodi a mynd i'r afael ag achosion o galedi ariannol, gan helpu i dorri'r cylch tlodi; a helpu i wneud eu cais am gymorth ariannol a herio penderfyniadau.
Cadw at Safonau Gwasanaeth Digidol Cymru.	Sicrhau bod pawb yn cael eu trin yn gyfartal, yn deg a heb wahaniaethu a bod y model cymdeithasol o anabledd yn cael ei fabwysiadu gan yr holl bartneriaid cyflawni.	Polisi gwybodus i Gymru sydd wedi cynnwys partneriaid ac unigolion a rhanddeiliaid eraill yn ei ddatblygiad.	Codi ymwybyddiaeth a galluogi'r rhai sy'n gymwys i fanteisio ar eu hawliau trwy: <p>sicrhau bod staff sy'n darparu budd-daliadau Cymru yn wybodus ac yn brofiadol ac yn derbyn hyfforddiant parhaus wrth ddarparu cyngor cyfoes a chymorth priodol.</p>	Gwella canlyniadau ar gyfer plant a phobl ifanc o aelwydydd incwm isel, gan eu cefnogi i gael dyfodol gwell a chyrraedd eu potensial llawn.
Mesur y nifer sy'n manteisio yn ôl nifer y bobl a gefnogir drwy gynlluniau budd-daliadau Llywodraeth Cymru.	Nodi a dileu'r rhwystrau sy'n atal pobl rhag hawlio yr hyn sy'n ddyledus iddynt, ac yn helpu pobl yn rhagweithiol i gael mynediad at y cymorth ariannol y mae ganddynt hawli iddo.	Dyrannu adnoddau yn deg ac yn effeithlon ledled Cymru i ddarparu gwasanaeth sy'n rhoi pobl yn gyntaf.	Codi ymwybyddiaeth a galluogi'r rhai sy'n gymwys i fanteisio ar eu hawliau trwy: <p>barhau i weithio gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau i godi ymwybyddiaeth ac annog pobl i fanteisio ar fudd-daliadau nad ydynt wedi'u datganoli yng Nghymru.</p>	Mwy o bobl yn manteisio ar fudd-daliadau Cymru, gan helpu i wneud y mwyaf o incwm aelwydydd a chyfrannu at fynd i'r afael â thlodi yng Nghymru.
	Codi ymwybyddiaeth a galluogi'r rhai sy'n gymwys i fanteisio ar eu hawliau trwy: <ul style="list-style-type: none"> gyfathrebu ar bob cyfrwng mewn ffordd sy'n hyrwyddo golwg gadarnhaol ar hawliau, ac mewn fformatau hygyrch gan gynnwys fformat Hawdd ei Darllen, Iaith Arwyddion Prydain ac yn Gymraeg ac mewn ieithoedd cymunedol. 	Annog adborth, ac ymateb iddo er mwyn gallu darparu'r gwasanaeth gorau posibl.	Hwyluso'r dull o nodi cymhwysedd am gymorth ariannol arall.	Datblygu cymunedau cydnerth yn ariannol drwy ein hymrwymiad i liniaru ac atal tlodi.

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

	Gwell ymwybyddiaeth o hawl i fudd-daliadau a'r cymorth sydd ar gael drwy negeseuon clir ar fudd-daliadau yng Nghymru a budd-daliadau sydd heb eu datganoli, sydd hefyd yn herio mythau a stereoteipiau.		Gwneud defnydd o arferion rhannu data er budd y cyhoedd, yn unol â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data.	Gostyngiad yn yr angen am gymorth brys fel banciau bwyd gan fod cartrefi yn cael eu cefnogi i gryfhau yn ariannol.
--	---	--	---	--

Tabl 2 – Y Trywydd

(tables below needs to sit underneath this heading)

DRAFFT

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

System Budd-daliadau Mwy Syml i Gymru				
Blaenoriaeth	Allbwn	Effaith	Erbyn Pryd	Prif Gyfrannwr
Deall yr holl swyddogaethau gweinyddol, hy ceisiadau, tystiolaeth i ddangos hawl, prosesau gwneud penderfyniadau ac ati, a gyflawnir gan Awdurdodau Lleol wrth iddynt ddarparu budd-daliadau unigol Cymru a nodi lle gellir symleiddio swyddogaethau heb gynyddu'r risg o dwyll a gwallau.	<ul style="list-style-type: none"> Ymarfer mapio ar gyfer tri budd-dal Cymru sy'n rhoi darlun gweledol o'r broses o'r dechrau i'r diwedd er mwyn i bob un o'r 22 awdurdod lleol sy'n darparu tri budd-dal Cymru gynnwys sut maen nhw'n annog pobl i wneud cais, a beth yw eu pwynt mynediad. 	<p>Cael dealltwriaeth fanwl o'r sefyllfa fel y mae ac awgrymu ffyrdd o'i gwella.</p> <p>Dysgu'r gwersi ar ôl dadansoddi budd-daliadau'r cam cyntaf.</p>	Ch1 (blwyddyn dreth) 2025	<p>Ffrwd Waith Cam Un <u>Gyda chymorth:</u> Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol Llywodraeth Leol Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru Ffrwd waith Cymhwysedd Ffrwd waith Data a Dylunio Ffrwd waith Ymchwil Y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol</p>
Deall y ddeddfwriaeth a'r polisiâu sy'n cyfarwyddo ac yn rheoli'r gwaith o bennu meini prawf cymhwysedd ar gyfer budd-daliadau unigol Cymru, a nodi lle byddai modd cysoni cymhwysedd â budd-daliadau eraill er mwyn gallu eu symleiddio.	<ul style="list-style-type: none"> Bydd bwriad deddfwriaethol a pholisi ar gyfer pob budd-dal yn cael ei fapio, a bydd synergeddau'n cael eu nodi. Archwilio sut mae pob Awdurdod Lleol yn pennu cymhwysedd ar gyfer tri budd-dal y cam cyntaf. 	Cael dealltwriaeth fanwl o'r sefyllfa fel y mae ac a oes lle i gysoni cymhwysedd budd-daliadau.	Ch1 2025	Dan arweiniad y ffrwd waith Cymhwysedd Gyda chymorth arweinwyr polisi Llywodraeth Cymru

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

<p>Nodi'r prosesau y gall Awdurdodau Lleol eu defnyddio i ddarparu tri budd-dal cam un yn ddi-dor ac yn gyson</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu ymarfer mapio i nodi'r arferion gorau • Archwilio sut mae rhai Awdurdodau Lleol eisoes yn darparu'n ddi-dor a nodi hyn mewn dogfen ganllaw ar gyfer pob Awdurdod Lleol. • Nodi unrhyw rwystrau i Awdurdodau Lleol eraill a allai eu hatal rhag atgynhyrchu prosesau sy'n cael eu defnyddio mewn ardaloedd eraill. 	<p>Nodi'r arferion gorau a'u lledaenu.</p>	<p>Ch2 2025</p>	<p>Dan arweiniad y ffrwd waith Cymhwysedd Gyda chymorth arweinwyr polisi Llywodraeth Cymru</p> <p>Ffrwd Waith Cam Un Gyda chymorth Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol Llywodraeth Leol Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru Ffrwd waith Cymhwysedd Ffrwd waith Data Ffrwd waith Ymchwil</p>
---	---	--	-----------------	---

DRAFT

System Budd-daliadau Gynhwysol i Gymru				
Blaenoriaeth	Allbwn	Effaith	Erbyn Pryd	Prif Gyfrannwr
<p>Cynnal ymchwil defnyddwyr ymysg dinasyddion a'r gweithlu i ddeall eu profiad a'r hyn sy'n achosi problemau iddynt. Hefyd, sefydlu'r manteision a'r rhwystrau sy'n deillio o gais, prosesu a chynnal safbwynt yr hawliad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ymchwil defnyddwyr sy'n edrych yn benodol ar grwpiau ar y cyrion i nodi'r rhwystrau penodol rhag gwneud cais a chynnal yn llwyddiannus am gymorth, yn enwedig ar gyfer y rhai sydd â nodweddion gwarchoddedig • Datblygu cynllun gweithredu cyffredinol i sicrhau tegwch a chynhwysiant wrth ddarparu tri budd-dal Cymru ar sail y rhwystrau a nodwyd. 	<p>Bydd hyn yn ein helpu i ddeall sut gallwn gyrraedd grwpiau sydd ar y cyrion a chymryd camau wedi'u targedu i gael gwared ar y rhwystrau rhag cael gafael ar gymorth</p>	<p>Ch2 2025</p>	<p>Gyda chymorth: Cam Un Cymhwysedd</p>
<p>Nodi cynulleidfaoedd cyhoeddus allweddol a sefydliadau rhanddeiliaid/partneriaid y bydd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu gwell dealltwriaeth o bwy y mae angen i ni ei 	<p>Ei gwneud hi'n bosibl hyrwyddo i'r gynulleidfa ehangaf</p>	<p>Ch1 2025</p>	

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

<p>angen ymgysylltu'n gadarnhaol â nhw er mwyn cyrraedd cynulleidfaoedd allweddol.</p>	<p>gyrraedd – pwy yw'r gynulleidfa darged y mae angen i ni ymgysylltu â nhw er mwyn cyflawni cam un, a'r un fath ar gyfer camau pellach</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhestr o gysylltiadau allweddol i'w datblygu ar gyfer y prosiect hwn a fydd yn gallu helpu i gyrraedd y gynulleidfa ehangaf bosibl a rhoi cyngor ar gyfathrebu cynhwysol 	<p>bosibl. Targedu'r rhai nad yw eu lleisiau'n cael eu clywed yn aml.</p>		<p>Gyda chymorth: Cam Un</p>
<p>Datblygu strategaeth ar gyfer cyrraedd cynulleidfaoedd targed – gan gynnwys datblygu asedau angenrheidiol. Blaenoriaethu cyfres o negeseuon allweddol ar gyfer cyfathrebu cyson ar draws partneriaid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cyhoeddi trosolwg lefel uchel o'r strategaeth gyfathrebu ar gyfer pob cam o'r prosiect, gan ddechrau gyda cham un Pecyn o asedau y gall rhanddeiliaid eu defnyddio i hyrwyddo'r prosiect. Mae angen i'r rhain fod ar gael ym mhob fformat 	<p>Negeseuon cyson, cydlynol am Fudd-daliadau Cymru</p>	<p>Ch3 2025</p>	
<p>Sicrhau bod yr holl ddulliau gwneud cais/deunyddiau hyrwyddo yn hygyrch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cynnal archwiliad hygyrchedd ar ddulliau gwneud cais a deunydd 	<p>Cyfathrebu cynhwysol ar draws</p>	<p>Ch4 2025</p>	

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

	hyrwyddo, a gwneud argymhellion ar gyfer unrhyw welliannau sydd eu hangen.	Budd-daliadau Cymru		
--	--	---------------------	--	--

DRAFFT

System Budd-daliadau i Gymru sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn				
Blaenoriaeth	Allbwn	Effaith	Erbyn Pryd	Prif Gyfrannwr
Nodi'r wybodaeth sydd ar gael am y 'rhwystrau rhag hawlio' budd-daliadau ymysg cynulleidfaoedd targed o safbwynt cyfathrebu hyrwyddol. Chwilio'n benodol am unrhyw ddealltwriaeth sydd eisoes yn bodoli o 'derminoleg' fel rhwystr.	<ul style="list-style-type: none"> Cynhyrchu canllaw arferion da ar gyfer iaith i gael gwared ar wahaniaethu a rhwystrau wrth gael gafael ar hawliau. 	Bydd hyn yn dileu stigma ac yn galluogi'r newid diwylliant tuag at hawliau y bwriadwyd i Siarter Budd-daliadau Cymru ei ysgogi.	Ch2 2025	Gyda chymorth Cam Un Cymhwysedd
Cael gwell dealltwriaeth o ba mor hyblyg yw'r prosesau presennol ac i ba raddau y gellir eu haddasu i gydfynd ag anghenion unigolion.	<ul style="list-style-type: none"> Cynnal ymarfer cwsmer cudd mewn amrywiaeth o wahanol amgylchiadau i brofi pa mor hyblyg yw'r system bresennol (I'w ystyried ochr yn ochr ag ymchwil defnyddwyr) Ystyried sut mae'r Ganolfan Byd Gwaith yn cyfeirio at fudd-daliadau Cymru 	Deall sut gallwn sicrhau bod y gwaith o ddarparu Budd-daliadau Cymru yn canolbwyntio ar yr unigolyn	Ch3 2025	

System Budd-daliadau Gydlynol i Gymru				
Blaenoriaeth	Allbwn	Effaith	Erbyn Pryd	Prif Gyfrannwr
Datblygu dealltwriaeth sylfaenol o'r gofynion casglu data presennol ar gyfer Budd-daliadau Cymru a nodi lle mae dyblygu data yn digwydd.	<ul style="list-style-type: none"> Cynhyrchu adroddiad yn manylu ar y gofynion casglu data presennol ar gyfer Budd-daliadau Cymru, gan nodi lle mae dyblygu data yn digwydd. 	Gwybodaeth am y sefyllfa fel y mae	Ch2 2025	Gyda chymorth Cam Un Y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol
Datblygu dealltwriaeth o'r gofynion rhannu data, a'r rhwystrau presennol. Archwilio'r agweddau cyfreithiol a thechnegol ar rannu data, gan gynnwys gofynion yr Adran Gwaith a Phensiynau/CThEF fel y nodir yn y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth blynyddol a lofnodwyd gan bob Awdurdod Lleol.	<ul style="list-style-type: none"> Cynhyrchu adroddiad sy'n cofnodi'r gofynion rhannu data a'r rhwystrau presennol y mae Awdurdodau Lleol yn eu hwynebu. 	Cynghorau'n hyderus o ran pa ddata y gellir ei rannu a pha ddata na ellir ei rannu.	Ch3 2025	
Cynhyrchu canllawiau i awdurdodau lleol ar rannu a defnyddio data sy'n bodoli eisoes mewn ffordd dderbyniol o dan ofynion presennol yr Adran Gwaith a Phensiynau/CThEF.	<ul style="list-style-type: none"> Cyhoeddi canllawiau i holl Awdurdodau Lleol Cymru yn nodi safbwynt y cytunwyd arno ar gyfer ailddefnyddio a rhannu data gweinyddol sy'n bodoli eisoes. 	Defnydd cyson o rannu data ar gyfer pasbortio'r hawl i Fudd-daliadau Cymru.	Ch4 2025	
Rhannu gwybodaeth, dealltwriaeth a'r arferion gorau ar draws ffiniau sefydliadol.	<ul style="list-style-type: none"> Cynhyrchu canllawiau arferion gorau ar gyflawni cam un 	Rhannu'r arferion gorau ledled Cymru i ganiatáu i	Ch4 2025	

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

	<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu fforwm i Awdurdodau Lleol rannu'r arferion gorau a/neu wersi a ddysgwyd • Datblygu astudiaethau achos rheolaidd a'u rhannu drwy'r Cylchlythyr i Randeiliaid 	Awdurdodau Lleol ddysgu gwersi o brofiadau Awdurdodau Lleol eraill.		
Ystyried sut i hyrwyddo Budd-daliadau Cymru fel cynnig cydlynol er mwyn sicrhau bod unigolion yn deall yr hyn y mae ganddynt hawl iddo	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu cynllun cydlynol ar gyfer hyrwyddo Budd-daliadau Cymru er mwyn cael logo unedig y gellir ei ddefnyddio ar draws tri budd-dal cam un 	Hyrwyddo gwasanaeth cyfartal ledled Cymru	Ch4 2025	

System Budd-daliadau i Gymru sy'n Addas ar gyfer y Dyfodol				
Blaenoriaeth	Allbwn	Effaith	Erbyn Pryd	Prif Gyfrannwr
Deall a oes unrhyw fylchau sgiliau a nodi'r meysydd hyfforddiant neu gymorth sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau yn unol ag ymrwymïadau Siarter Budd-daliadau Cymru.	<ul style="list-style-type: none"> • Mapio'r hyfforddiant sydd ar gael ar hyn o bryd i staff darparu budd-daliadau ym mhob Awdurdod Lleol • Mapio'r sgiliau sydd eu hangen ar gyfer ymrwymïadau'r Siarter a nodi unrhyw fylchau • Ystyried a oes angen pecyn hyfforddi safonol. 	Sicrhau gweithlu medrus, cyfredol ar draws Cymru.	Ch4 2025	
Casglu ynghyd yr hyn rydyn ni'n ei wybod am y dirwedd data.	<ul style="list-style-type: none"> • Cynhyrchu adroddiad yn manylu ar ba ddata y mae Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru yn ei gasglu ar hyn o bryd, a sut maen nhw'n gwneud hynny 	Nodi tueddiadau a bylchau yn y wybodaeth sy'n cael ei chasglu, a'r potensial ar gyfer monitro gweithrediad y Siarter	Ch2 2025	
Datblygu model rhesymeg ar gyfer pob cam, gan ddechrau gyda cham un.	<ul style="list-style-type: none"> • Creu darlun gweledol o'r broses o ddarparu tri budd-dal cam un. 	Bydd hyn yn ein helpu i ystyried sut i werthuso cynnydd.	Ch2 2025	

Cam Un – Trywydd Symleiddio Budd-daliadau Cymru

<p>Nodi cwestiynau ymchwil a gwerthuso posibl i lywio Cam Un a champau gwaith yn y dyfodol, ac i arwain gwaith y grŵp llywio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cytuno ar ddull gwerthuso 	<p>Bydd hyn yn ein helpu i ystyried sut i werthuso cynnydd.</p>	<p>Ch3 2025</p>	
<p>Sicrhau bod pobl sy'n hawlio Budd-daliadau Cymru yn ymwybodol o hawliau ariannol eraill ac yn cael cymorth i fod yn ariannol gydnerth</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu ffordd gyson o gyfeirio at Wasanaethau Cyngori fel rhan o'r broses ymgeisio ar gyfer Budd-daliadau Cymru 	<p>Bydd pawb sy'n hawlio Budd-daliadau Cymru yn gwybod sut i gael cyngor a chymorth am ddim, a sut i fod yn ariannol gydnerth</p>	<p>Ch4 2025</p>	

Mae'r trywydd hwn yn cael ei gyhoeddi o dan egwyddorion Siarter Budd-daliadau Cymru a gafodd ei gymeradwyo'n ffurfiol gan y Cyngor Partneriaeth ym mis Tachwedd 2023.

All 22 Local Authority logos to go here as per the Charter

Atodiad 1 – Symleiddio aelodaeth Grŵp Llywio Llywodraeth Cymru

Aelodau Grŵp Llywio Symleiddio Budd-daliadau Cymru.

Cadeirydd annibynnol

- Fran Targett, Annibynnol.

Aelodau

- Amanda Main, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili.
- Anna Friend, Cyngor Sir y Fflint.
- Claire Germain, Llywodraeth Cymru.
- Helal Uddin, Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuencid.
- Jen Griffiths, Cadeirydd Grŵp Uwch-swyddogion Cyfrifol Llywodraeth Leol.
- Joanna Goodwin, y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol.
- Katie Till, Ymddiriedolaeth Trussell.
- Lindsey Phillips, Prif Swyddog Digidol ar gyfer Llywodraeth Leol, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.
- Lisa Hayward, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.
- Matthew Evans, Grŵp Rheolwyr Refeniw a Budd-daliadau Cymru ar ran Cymdeithas Trysoryddion Cymru.
- Miranda Evans, Anabledd Cymru.
- Nigel Griffiths, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.
- Sean O'Neill, Plant yng Nghymru.
- Simon Hatch, Cyngor ar Bopeth Cymru.
- Steffan Evans, Sefydliad Bevan.
- Victoria Lloyd, Cynghrair Henoed Cymru.

Atodiad 2 – Strwythur Llywodraethu a Rhyngddibyniaethau

Mae'r strwythur llywodraethu presennol i'w weld isod. Bydd cynrychiolaeth bellach o ryngddibyniaethau yn cael ei datblygu cyn y copi terfynol.

